

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΘΕΜ. Γ. ΠΑΠΑΔΑΚΙΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΕΤΡΟΣ

Έτος Τέταρτον

Αριθμός 63

Προσφίκα και Τυπογρ. Καταστήματα Όδου Άγ. Βαρθολομαίου και Ελέους

ΠΡΩΤΟΜΝΟΝ Κυριακή 6 Μαρτίου 1905

ΨΗΦΙΣΑΤΕ ΤΟΥΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥΣ ΟΙΤΙΝΕΣ ΘΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΩΣΙ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ ΣΑΣ

ΕΝΕΚΕΝ

εξτάκτου έργασίας του Τυπογραφείου καθυστέρησεν η έκδοσις του φύλλου επί 13 ημέρας, ζητούμεν συγγνώμην δια τούτο παρά των κ. κ. συνδρομητών μας και επιφυλασσόμεθα ν' αναπληρώσωμε την καθυστέρησιν ταύτην.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡ' ΗΜΙΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Περί Διδασκαλείου

Τὸ Διδασκαλεῖον σκοπεῖ νὰ προπαρασκευάσῃ διδασκάλους τῆς δημοτικῆς Ἐκπαίδευσεως θεωρητικῆς τε καὶ πρακτικῆς προσηκόντως μεμετρουμένους. Ἐνεκα τῶν συνθηκῶν ὑπὸ τὰς ὁποίας διατέλει ἡ πατρίς ἡμῶν ἐπὶ τῆς προκατάρτου Τουρκικῆς ἀκαδημαϊκῆς ἐστρουμῆθαι βεβαίως ἰκανοῦ ἀριθμοῦ δημοδιδασκάλων ἀναγκάζων τοῦ ὀνόματος αὐτῶν. Ἐάν δ' ἐξαιρέσῃ τοὺς τελειοφοίτους τοῦ ἐν Ἀθήναις Διδασκαλείου οἵτινες ὅμως ἦσαν πολλοὶ οἱ λοιποὶ ἦσαν ἀπόρριτοι τοῦ Ἑλλ. σχολείου ἢ τοῦ Γυμνασίου. Π. ὡς μέρωσιν λο πὸν διδασκάλων ἰκανῶν ὅπως ἐπληρώσωσι τὸν προσορισμὸν αὐτῶν ἐλήθη ἡ φροντίς ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως ἡμῶν ὅτε ἐτέθησαν αἱ βέβαιαι ἀναγκαστικαὶ τῶν παρ' ἡμῶν ἐκπαιδευτικῶν πραγμάτων. Οὕτω δ' ὁ ὑπ' ἀριθ. 82 νόμος περὶ ὀργανισμοῦ τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως ὁ δημοσιευθεὶς τῆ 30ῃ Σεπτεμβρίου 1899 ὠρίζεν ὅτι ἡδύνατο ὁ βουλευόμενος ὅπως καταστήσει πτυχιούχος δημοδιδάκταλος ν' ἀκολουθῇ πάντα τὰ Γυμνασιακὰ μαθήματα πλὴν τῶν λατινικῶν, ἀκρωμένους ἀπὸ αὐτῶν Παιδαγωγικὰ καὶ μετὰ πρακτικῶν ἀσκήσεων, Γεωπονικὰ, Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν καὶ χειροτεχνίαν. Συγγρόνως δ' οἱ κατατασσόμενοι εἰς τὸ Παιδαγωγικὸν τμήμα ὡς ἐλήθη τὸ ἐν ἐκτέλει τῶν Γυμνασίων προσοριζόμενον τούτου διδασκαλεῖον ἀπληροῦσιν τῶν βέβαιον διδασκῶν εἰς ἃ ὑπεβάλλοντο οἱ ἐγγραφόμενοι εἰς τὸ ἀντίστοιχον τμήμα δηλαδὴ τὸ Φιλολογικόν. Ἡ το ρωσικὴ ἐπέμενον ὅτι τὸ τοιοῦτον πρωτότυπον σύστημα ἤθελε νικηθῆσθαι καὶ διότι οἱ ἀκολουθῶντες μαθητὰς παιδαγωγικῆς ἢ ὀργανοῦ μὲν νὰ καταρτυθῶσι θεωρητικῶς οὐχὶ ὅμως καὶ πρακτικῶς, καὶ ἐπειδὴ οἱ πλείστοι τῶν κατατασσόμενων ἐν αὐτῷ ἀνεμπούλουν τὸν βίον οὐχὶ τοῦ διδασκάλου ἀλλὰ τοῦ δικηγόρου ἢ ἱατροῦ μόνον δ' ὅπως ἀπαλλαγῶσι τῶν διδασκῶν ἐνεργῶν εἰς τὸ Παιδαγωγικὸν τμήμα. Πολλοὶ λοιπὸν τῶν τοιοῦτων ἀρῶν δι' ἡλικίαν πάντα τὰ γυμνασιακὰ μαθήματα πλὴν τῶν λατινικῶν ὑπεβλήθησαν κατόπιν καὶ ἐν τῷ μαθητικῷ τούτῳ εἰς ἐξέταξις μετὰ προσηκόντως κατ' ἴδιαν μελέτας καὶ ἀπικτητῶν ἀπολυτήριον τοῦ Γυμνασίου ἐγγραφέντες εἰς τὸ Πνευματικόν. Ἐνεκα τῶν λόγων τούτων καταργήθησαν τὰ Παιδαγωγικὰ ταῦτα τμήματα ὑπὸ τῆς βουλῆς τῶν Κρητῶν κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς σύνοδον καὶ ἰδρυθῆν ἐν Ἡρακλείῳ ἴδιον καὶ αὐτοτελὲς Διδασκαλεῖον συνδικαιτητικὸν μὲν διατῆ φοίτησιν κατὰ τὴν β' ἂν Σύνοδον ἢ βουλὴ ἐν τῷ σχετικῷ περιλήμῳ τῆς Ἐκπαιδεύσεως νόμου ὥρισεν ἀντὶ τῆς διουσι, τριετῆ φοίτησιν. Οὕτω λοιπὸν λειτουργεῖ σήμερον ἐν Ἡρακλείῳ Διδασκαλεῖον συνδικαιτητικὸν μὲν τριετῆ φοίτησιν διατῶν ὑπὸ τῶν αὐτῶν σχεδῶν κανονισμῶν καὶ προγραμμάτων ὑπ' ὧν καὶ τὰ ἐν Ἑλλάδι ἀνεγνωρίστη δὲ καὶ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὡς ἰσοδύναμον πρὸς τὰ ἐν Ἑλλάδι τοιαῦτα.

Ἡμεῖς πολλὰκις τινὲς τῶν παρ' ἡμῶν πνευματικῶν νὰ ὑποστηρίξωσιν ὅτι ἡ ἰδρυσις τοῦ τοιοῦτου Διδασκαλείου εἶναι δι' ἡμῶν δαπάνην περιττὴ διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους. Α'.) Διότι οἱ ἐξ αὐτοῦ ἐξερχόμενοι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παρεβληθῶσι πρὸς τοὺς ἐκ τῶν ἐν Ἑλλάδι προσερχομένων καὶ διότι ἡ διδασκαλία ἐν τοῖς πλείστοις τῶν μαθημάτων γίνεται κατωτέρα ἢ ἐν Ἑλλάδι καὶ διότι ἐλλείπει σχεδὸν καθ' ὅλον κληρίαν πρὸς τοὺς ἡμετέροισι ἡ κοινωνικῆ ἀνατροφή ἥτις τυγχάνει ἀπαραίτητος παντὶ διδασκῶν μέλλοντι νὰ ζῆσῃ καὶ δράτῃ ἐν οἱ κοινωνίᾳ καὶ. Β'.) Διότι ἐντὸς δέκα μόνον ἐτῶν θὰ ἔχομεν καταστῆναι πλῆθος ἐν δημοδιδασκάλων ἐν Κρήτῃ ὥστε ἡ ἀμοιβὴ τῶν ὁποίων θὰ λαμβάνωσιν ὅχι εἶναι γλίσχα. Ἐνεκα δὲ τούτου ὁ διδασκῶν καθιστάμενος πρῶτος βιοποικιστῆς θὰ χρεώσῃ τὸν ζῆλον πρὸς τὸ κληρὸν τοῦ καὶ τοιοῦτον τρόπον θὰ καταπέσῃ τὸ διδασκαλικὸν ἐπιπλέον ὡς συμβαίνει σήμερον ὅτε οἱ πλείστοι τῶν δημοδιδασκάλων λαμβάνουσιν ὀλίγῳ μισθὸν τοῦ ἀπλοῦ χωροφύλακος. Οἱ τοιαῦτα διαλογιζόμενοι φρονέουσιν ὅτι θὰ ἐπικτενίσωσιν ἔργον ἢ Βουλὴ τῶν Κρητῶν ἂν κατήγγειλῃ καθ' ὅλον κληρίαν τὸ ἐν Ἡρακλείῳ διδασκαλεῖον μὲ τὰς δαπάνας δὲ εἰς ἃ ἐν τῷ παρόντι ὑπεβάλλεται ἡ Πολιτεία χάριν τοῦ Διδασκαλείου ἀπεστελλόντο ἐν τῇ ἀρχῇ ἐκάστου σχολικοῦ ἔτους 10—12 μαθητὰι κατόπιν διεκωνισμοῦ εἰς τὰ ἐν τῇ μητρὶ Ἑλλάδι Διδασκαλεῖα ὄντες ὑπόχρεοι κατόπιν νὰ ὑπερεπῶσιν ἐν Κρήτῃ ἐπιανεπαδῶσιν τῶν ὑπὲρ αὐτῶν δαπανηθέντων. Οὕτω καὶ αἱ δαπάναι θὰ ἦσαν ὀλιγοτέροι διὰ τὴν Κρητικὴν Πολιτείαν, (διότι ἂν ἀπεστελλόντο 15 μαθητὰι καὶ προωρῶντο δι' ἕκαστον 500 δραχμαὶ κατ' ἔτος αἱ ἐτήσιαι δαπάναι θὰ ἀνῆρχοντο εἰς 75.000) δραχμῶν, καὶ τὸ προσωπικὸν τῶν διδασκῶν θὰ ἦτο μᾶλλον ἐπιλεκτόν. Ἀνομοιογενὲς δ' ἐστὶ τὴν τοιοῦτην ἰσότητα καίτοι δὲν τῆν θεωρῶ ὅπως ὀρθήν, δὲν κρίνω ὅμως αὐτὴν κατ' ἀρχὴν ἀπορροιστέαν καὶ μὴ συζητήσιμον. Ἐν ἡ ὅμως περιπτώσει διατηρηθῆ τὸ ἐν Ἡρακλείῳ Διδασκαλεῖον τυγχάνει ἀπαραίτητον ὅπως ἵπνευθῶσιν μεταρρυθμίσεις τινὲς καὶ ὡς πρὸς τὴν καθ' ὅλον συστάσιν αὐτοῦ καὶ κατ' ἴδιον ἐν τῷ ἀντικειμένῳ προγράμματι τῆς διδασκαλίας τῶν μαθημάτων. Ἐάν δὲν εἶναι ὅπως ἀληθῆ τὰ συγχάρις διατυπωθέντα περὶ αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἐν Χανίοις ἐκδιδόμενης «Ἑλ-

λάδου», δὲν εἶνε ὅμως καὶ ἀνυπόστατα. Ἐνεκα αὐτῶν ἡκουσα ἐν τῷ διαστήματι τῶν θεωρητικῶν διακοπῶν μαθητὴν τινὰ φοιτῶντα καὶ ἦδη ἐν τῷ Διδασκαλεῖῳ ἐκφορῶμενον μετὰ μεγίστης ἀπαισιοδοξίας περὶ αὐτοῦ καὶ μετανοοῦντα πικρότατα διατῆ νὰ μὴ ἔχη προηγουμένως μεταβῆ εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις τοιοῦτον, διὰ τοὺς ἐξῆς κυρίους λόγους. Ἐνεκα τῆς συμπεριφορῆς τῶν ἐπιτηρούτων αὐτοῦ καθηγητῶν συμπεριφερομένων πρὸς αὐτοὺς μετὰ ἀτακτικῆς καὶ ὑβρίζοντος αὐτοὺς κατηχητικῆς πολλῆς, τὸ τοιοῦτον δὲ βεβαίως εἶνε ἄστονον καὶ ἐξουτελιστικὸν συγγρόνως πρὸς μαθητὰς φιλοτίμους καὶ μέλλοντας αὐρίων ν' ἀναλάβωσιν τὴν διαπαιδαγωγίαν τῆς νεολαίας. Ὡστόσο ἔνεκα τῆς μεγάλης προσοχῆς ἥτις δίδεται ὑπὸ τινῶν καθηγητῶν ἐν τοῖς τεχνικαῖς μαθήματι, ὡς λ. χ. ἐν τῷ τετρακχορῳ ἔγνωγραφίᾳ, καλλιγραφίᾳ, καὶ εὐρωπαϊκῆ μουσικῇ, χάριν τῶν ὁποίων διαπύχεται τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου τὸ δ' ἐναπομένον χάριν τῶν Ἑλληνικῶν εἰς τὰ ὅποια εἶδει νὰ παρέχεται ἡ μεγαλητέρα προσοχή, καὶ λοιπῶν μαθημάτων εἶχε σχετικῶς ἐλάχιστον. Οὐδεὶς βεβαίως δύναται νὰ μὴ ἀνομοιολογήσῃ τὴν ἀνάγκην τῶν τεχνικῶν μαθημάτων διὰ πάντων ἀποδοῦν διδασκαλον θὰ εἶναι ὅμως αὐτοχρημικῶς νὰ τομησῇ νὰ παρεβλή τῆς τῆν ἐξ αὐτῶν προσεγγισμένην ὠφέλειαν πρὸς τὴν ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν δι' ἃ, ὡς εἶπον ἐλάχιστος ἀφέεται χρόνος. Τὸ ἀντίθετον θὰ ὑποστήρξῃ τε ἂν τὸ Διδασκαλεῖον ἐσκοπεῖ νὰ καταρτίσῃ βιοποικιστὰς ἐπὶ ἀπαγγέλιμας ἢ τραπεζοῦς! Ἀλλὰ τὸ εἶναι ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει ἐγκειται εἰς τὸ ὅτι πολλοὶ τῶν μαθητῶν ὡς ἐκ τῆς συμεχῶς αὐτῶν ἀναγκαστικῆς περὶ τὴν ἔγνωγραφίαν καταστήσαν μωροὺς! οἱ δὲ ὅσοις εἶτε διατρέχουσιν τὸν αὐτὸν κίνδυνον, δὲν δύναται δὲ ἐγὼ νὰ ἐνοήσω ποία εἶσται ἡ πρακτικὴ ὠφέλεια ἐκ τούτου, ἐκτὸς ἂν εἶναι βέβαιον τῶν μαθητῶν ἐπιθυμοῦσι τινὲς τῶν κυρίων καθηγητῶν νὰ κἀνωσι ρεκαλῆμα! Καὶ ἄλλα ἠδύνατο μνημονεῖσθαι ὡς λ. χ. ὅτι δὲν εἶναι ὀρισμένη ἡ ὥρα καθ' ἣν ὀρεῖσθαι πάντες νὰ ἀνασκολωνθῶσι περὶ τὸ τετρακχορδον, οὕτω δὲ συμβαίνει πλείστακις ἂν μὴ πάντως δὲν οἱ εἶναι μετὰ μαθηματικῆς ἢ Ἑλληνικῆς ὁ ἕτερος νὰ πικρῆσιν αὐτὸν τοῦ τοῦ βιολι τοῦ καὶ συγγρόνως ὅτι οἱ ὅροι ἐρ' οὗς συζῶσιν οἱ μαθητὰι εἶναι ἀβλοιοὶ ἀπὸ ὑμεινολογικῆς ἀπόψεως. Ταῦτα ἀνέφερον οὐχὶ ἐκ προθέσεως ὅπως μὲρῶν τινος ἔνεκα τῆς καταστάσεως τοῦ Διδασκαλείου ἀλλ' ἀπὸ ἀληθῆς σκοπιῆς ἐξετάσων τὸ ζήτημα ἔνα συζητῶσι εἰς τοὺς ἀρμοδίους ὅτι ἔχουσιν καὶ ἀπέναντι τῆς Πατρίδος καὶ ἀπέναντι τῆς κοινωνίας νὰ μὴ ἀδικηρῶσιν περὶ ἰδρυμάτων ἀπὸ τοῦ ὀνόματος πολλοὶ καλοὶ ἀναμένοντες πάντες. Διότι δὲν πρέπει νὰ ληθιμῶνθῃ τίς ὅτι οἱ μέλλοντες νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τούτου θέλωσιν ἀναλάβῃ τὴν διαπαιδαγωγίαν τῶν μικρῶν τέκνων τὰ ὅποια θ' ἀποτελεσθῶσιν ἐν εὐέλπῳ γενεῶν τοῦ μέλλοντος ἥτις πρέπει νὰ εἶναι κρείττων τῆς τοῦ παρόντος. Ὁ ἀληθῆς δημοδιδάκταλος ἀπεργάζεται τὸ μεγαλεῖον τῶν ἐτησίων διότι ἐν τῷ δημοτικῷ σχο-

Η ΠΑΝΩΛΕΘΡΙΑ

τὴν ὁποῖαν κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας ὑπῆσθη ὁ Ρωσικὸς στρατὸς πρὸς τὸ Μοῦσῶν προξενεῖ κατὰ πλῆξιν καὶ ἐρελκεί τὴν προσοχὴν τοῦ κόσμου. Ἡ παρὰ τὸ Μοῦσῶν μυριόνηκρος αὐτὴ μάχη εἶνε ἡ μοναδικὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου διὰ τὸ πλῆθος τῶν πολεμιστῶν καὶ τὰς ἐκτετέρωθεν μεγάλας καὶ φοβεράς ἀπώλειας, ἦτο αὐτόχρονα ἀνθρωποθυσιᾶς ἑπτακόσια περίπου χιλιάδες πολεμιστῶν Ρώσων καὶ Ἰαπωνίων ἐπάλασαν κατ' ἀλλήλων ἐπὶ δέκα περίπου ἡμέρας καὶ ἐπὶ τέλους οἱ Ἰάπωνες ἐνσπεύσαντες τὸν πανικὸν εἰς τὰς τάξεις τοῦ Ρωσικοῦ στρατοῦ ἐνίκησαν, ἐκυρίευσαν τὸ Μοῦσῶν, ἀπώθησαν πανταχόθεν τοὺς Ρώσους ἐφόνευσαν καὶ ἐτραυματίσαν περὶ τὰς 80,000 ἠχμαλώτισαν ὑπὲρ τὰς 60,000 καὶ ἔλαβον λάφυρα πολεμικὰ μεγάλης ἀξίας. Ἡ νίκη αὕτη τῶν Ἰαπωνίων μὲν εἶνε μεγίστη καὶ περ φανής, καὶ κατὰ τὸ μέγεθος θὰ εἶνε ἴσως ἡ μεγίστη τῶν ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἱστορίᾳ μαχῶν ἀλλὰ κατὰ τὰ ἀποτέλεσματα ἀνευ μεγάλης σημασίας. Τὰ ἀτυχήματα ταῦτα τῶν Ρώσων οὐδὲν ὅλως ἐπέδρασαν ἐπὶ τῶν διευθυνόντων τὸ ἀπέραντον Ρωσικὸν Κράτος οὐδ' ἐσκέφθησαν περὶ εἰρήνης ἀλλὰ κατὰ τηλεγραφήματα ἐκ Πετροπόλεως τὸ μέγα Συμβούλιον τοῦ Κράτους ἀπεράσισε ὁμοφώνως τὴν ἐξυκολοῦσθαι τοῦ πολέμου μέχρις ἐσχάτων ἀδιεφορῶν διὰ τὰς ἐσωτερικὰς ταρραχὰς κατὰ πᾶσαν δὲ πιθανότητα ὁ Ρωσο-Ἰαπωνικὸς πόλεμος θὰ παραταθῆ ἐπὶ πολὺ μέχρις οὗ οικονομικῶς ἐξαντληθῆ ἢ ἀσθενεστέρα Δύναμις, ἢ Ἰαπωνία. Συμμετέροντες καὶ οἱ Χριστιανοὶ τῆς Κρήτης τῆς λύπης τῶν ὁμοδόξων Ρώσων ἐπὶ τοῖς ἀτυχήματι τούτοις ἐξ ἄκρας πρὸς τὴν ὁμοδόξον Προστάτιδα Δύναμιν εὐγνωμοσύνης εὐχονται ὅπως ἐπὶ τέλους τὰ Ρωσικὰ ὄπλα ἐξέλθωσι νικηφόρα ἐκ τοῦ μεγίστου ἀγῶνος τῶν ὁποίων διεξάγουσιν ἐν τῇ Ἀπὸ Ἀνατολῆς.